GALÉRIA UMELCOV SPIŠA

TLAČOVÁ SPRÁVA

PIATA STRANA SVETA / Koncept baladickej krajiny v modernej slovenskej maľbe

Miesto / kontakt:	**Galéria umelcov Spiša** (GUS) – kultúrne zariadenie Košického samosprávneho kraja, Zimná 46, Spišská Nová Ves, projekty@gus.sk, 053 4174 623, www.gus.sk
Vernisáž výstavy:	streda 27. 5. 2015 o 16.30
Termín výstavy:	27. 5. – 25. 7. 2015
Kurátor projektu:	Mgr. Jozef Ridilla - Šarišská galéria v Prešove, kurator.sgpo@gmail.com
Produkcia projektu:	Galéria umelcov Spiša - kultúrne zariadenia Košického samosprávneho kraja v spolupráci so Šarišskou galériou v Prešove
Grafika:	Mgr.art. Ivana Betková, Košice

Výstava PIATA STRANA SVETA / Koncept baladickej krajiny v modernej slovenskej maľbe v autorskej koncepcii Mgr. Jozefa Ridillu, je jedinou reprízou projektu, premiérovo uvedeného v Šarišskej galérii v Prešove. Prezentuje vybrané diela 26 výtvarníkov, v ktorých tvorbe nachádzame fenomén baladickosti: Andrej Barčík – Miloš Alexander Bazovský – Štefan Bednár – Juraj Collinásy – Ľudovít Čordák – Michal Dubay – Elemír Halász-Hradil – Štefan Hapák – Vincent Hložník – Viliam Chmel – Viera Kraicová – Michal Jakabčic – Oľga Johanidesová – Ferdinand Katona – Milan Laluha – František Malý – Ladislav Medňanský – Dezider Milly – Vladimír Popovič – Vojtech Seliga – Armand Schönberger – Ester Šimerová-Martinčeková – Miloš Šimurda – Ernest Špitz – Imro Weiner-Kráľ – Viera Žilinčanová. Na projekte výpožičkami participuje viacero slovenských galérií : Galéria mesta Bratislavy, Galéria Miloša Alexandra Bazovského v Trenčíne, Turčianska galéria v Martine, Liptovská galéria Petra Michala Bohúňa v Liptovskom Mikuláši, Galéria umelcov Spiša v Spišskej Novej Vsi, Šarišská galéria v Prešove, Východoslovenská galéria v Košiciach a súkromní zberatelia z východného Slovenska.

Výstava sa zameriava na prezentáciu diel moderného slovenského maliarstva, reflektujúcich kategóriu baladickosti v jej rozmanitých názorových polohách, od symbolistických diel prelomu storočí, cez „ortodoxne“ baladickú neskorú tvorbu Miloša Alexandra Bazovského a diel autorov spätých s nadrealistickým hnutím Avantgarda 38, až po subjektívne transpozície pôvodného ideového východiska v diele povojnových modernistov. Názov v poetickej skratke tlmočí iracionálnu atmosféru vystavených diel. Spomenutá „piata strana“ v bežnom ponímaní neexistuje, človek zvyčajne rozoznáva štyri „kanonické“ svetové strany. Názov chce evokovať emocionálne kvality príbuzné pojmom „štvrtý rozmer“ či „siesty zmysel“. Keďže pôvod balady je v literatúre, ambíciou bolo vysledovať možné vplyvy (nielen) dobovej prózy a poézie (romantizmus, symbolizmus, lyrizovaná próza, nadrealistická poézia, katolícka moderna). Väzby na literatúru si priam vyžadujú určitú formu multimediálnej prezentácie – v expozícii teda divák nájde okrem výtvarných diel i texty v podobe citácií fragmentov literárnych diel.

Vzhľadom na obsahovú, ideovú i formálu štrukturovanosť sledovaného fenoménu je fond diel vo výstavných priestoroch rozčlenený do niekoľkých tematických celkov s príslušným okruhom autorov:

1) Prológ s vestibulom (Ľudovít Čordák a i.). Rané reflexie baladického konceptu a presah do „krajiny duše".

2) Enigma trochu hranatej krajiny (Miloš Alexander Bazovský). „Enigma" je pripomienkou Giorgia de Chirica v súvislosti s metafyzickými tendenciami neskorej Bazovského tvorby, slovné spojenie „trochu hranatý" je prevzaté z Galandovej svojskej charakterizácie slovenského prostredia.

3) Mýty uhnetené z tieňov (Ester Šimerová). Pomenovanie tohto celku je parafrázou Šimerovej charakterizácie slovenskej horskej krajiny, kde sa podľa nej rodia mýty a legendy.

4) V bludisku neskutočného mesta (Viliam Chmel a i.). Názov celku sa odvoláva na súvis s nadrealistickou poéziou, najmä na vzťah k Reiselovmu „Neskutočnému mestu" (motív nočného mesta a námesačného hrdinu). Výtvarné diela, ktoré nadrealistickú poéziu evokujú alebo na ňu priamo reagujú.

5) Uťaté ruky a iné rozprávky (František Malý, Imro Weiner-Kráľ, Vincent Hložník a i.). Prezentačná platforma pre také surrealistické a imaginatívne diela, ktorých emocionálna atmosféra koreluje s koncepciou balady ako špecifického literárneho fenoménu. „Uťaté ruky" sú pripomienkou Rudolfa Fabryho a jeho priekopníckej básnickej zbierky.

6) Gotické pohľadnice z domova (Andrej Barčík, Michal Jakabčic, Viera Žilinčanová a i.). Subjektívne transpozície baladického konceptu. Adjektívum „gotický" je tu použitý v anglickom chápaní ako „divný, strašidelný", tj. blízky balade.